

Studentii în faza republicană

Am așteptat cu mult interes concursul pe țară al tineretului universitar. De vreo patru, cinci ani, am participat, în jurii, la diversele forme de întrecere a studenților: festivaluri zonale, primăveri teatrale, competiții naționale. Am avut, deci, prilejul să observ următoarele: zăcămint bogat, foarte bogat, de talente, în toate centrele universitare; spectacole proaspete, originale; contribuții valoroase, prin efortul de realizare a unui teatru cu caracter deschis politic, agitatoric; atitudine creatoare în cercetarea și în restituirea folclorului; fructuoase încercări de a valorifica, în forme noi, moderne, elemente ale teatrului popular.

Marea sărbătoare a spiritului creator românesc, întrecerea în muncă și artă a poporului nostru, Festivalul „Cîntarea României”, a stimulat, în proporții nemaîntîlnite, și entuziasmul, și puterea de creație, și resursele artistice ale studențimii. Faptul a fost demonstrat categoric, cu strălucire, la etapa finală, de la Tg. Mureș, unde au evoluat formațiile de teatru și montaj literar.

Cei mai buni — peste 600 de studenți, amatori de teatru, creatori și interpreți (grupați în 35 de echipe din 16 centre universitare) — dintre cei buni (peste 15.000, cîți s-au întîlnit în cele 800 de echipe ce s-au întrecut în fazele anterioare) au marcat, în frumosul oraș de pe Mureș, competiția cea mai disputată, cea mai sugestiv luminoasă și mai viguroasă din cîte am văzut, pînă acum, în lumea universitară.

Membrii juriului, ca și numerosul, tumultuosul, generosul public al tinerilor, au asistat, timp de trei zile (preț de vreo 17 ore zilnic), la defilarea unor manifestări artistice studențești, puse, toate, absolut toate, sub semnul evocării și al cinstirii momentelor de adîncă semnificație istorică și politică pe care le trăiește, anul acesta, poporul întreg.

Sus, „Tinerețe fără bătrînețe” de Eduard Covali, Casa de cultură a studenților din Brașov.

Jos, „1907 în nordul Moldovei”, echipa de teatru a Institutului pedagogic din Suceava.

Un număr mare, copleșitor, de montaje. Zeci și zeci de studenți, grupați sub flamuri tricolore, sub simbolica eșarfă sîngerie cu secera și ciocanul, au adus, în versuri înaripate, prinos de recunoștință trecutului nostru de luptă — de la străbuni pînă în contemporaneitate —, au subliniat, cu patetică vibrație, eroismul de ieri și de azi al celor mai buni dintre fiii poporului, au afirmat, cu voci puternice și armonioase, înaltele valori ale socialismului, principiile umanismului revoluționar, au cîntat climatul de pace și fericire în care se formează tînăra noastră generație. Concursul, în ansamblul său, dedicat, deopotrivă, sărbătoririi a 55 de ani de la crearea U.T.C. și a 20 de ani de la crearea U.A.S.C.R., a relevat cîteva idei excelente în selectarea textelor (versuri sau proză), în stare să reflecte angajarea tineretului de pe băncile amfiteatrelor în îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe care patria, poporul, partidul, le pun în fața studențianii.

Dintre formațiile care s-au distins, atît prin discernămintul și bunul-gust dovedite, cît, mai ales, prin valorificarea scenică a materialului dramatic, prin originalitatea, dublată de simplitate, a mijloacelor artistice, prin convingătoare expresivitate a acestora, amintim pe cele cărora juriul le-a conferit, în *unanimitate*, distincții: Casa de cultură a studenților din Tg. Mureș (*Portrete contemporane*), formația „Podul”, a Casei de cultură a studenților din București (*Simbol pentru Independență*), Facultatea finanțe-contabilitate—A.S.E. din Capitală (*Cintec de împlinire*).

Mai e vrednic de menționat montajul original de documente istorice inedite 1907 în nordul Moldovei, oferit de studenții Institutului pedagogic din Suceava, într-o modalitate scenică sugestivă, în stilul teatrului popular.

În sfera inspirației folclorice, cel mai dramatic și mai adînc emoționant spectacol a fost *Zorii robilor* (Casa de cultură a studenților din Cluj-Napoca). Distinsă și anul trecut cu premiul I, pentru concepția și realizarea unui spectacol asemănător, formația clujeană a fost, și de data aceasta, în centrul interesului. Efortul de cercetare și de restituire a unor nestemate ale poeziei populare a fost întregit prin sublinierea concepției filozofice și a atitudinii proprii poporului nostru în momentele fundamentale ale existenței: Viața și Moartea, precum și în fața marilor sentimente, a luptei eroice, a înfringerii și a biruinței, a deznădejdii și a speranței. Suită de tulburătoare metafore și simboluri, cu semnificații în actualitate, *Zorii robilor* s-au impus și prin tiparele melopeei populare, autentice preluate de interpreți.

S-au strecurat, desigur, printre numeroasele realizări merituoase, și o seamă de reprezentații animate de bune intenții, dar inegale, improvizatii hibride, ilustrații folclorice aproximative, calehieri după formulele folosite pe ecranul TV, formule și maniere preluate fără grija de a pătrunde și în substanța vie a textelor, fără preocuparea de a le releva semnificațiile ideologice și filozofice, mesajul lor. Acestor colaje manieriste li s-au alăturat altele, pretins novatoare, lipsite, și ele, de idei, înăbușite de efecte tehnice exterioare, gratuite, de lumină și de sunet (excese în folosirea diapozitivelor, a coloanei sonore, a obiectelor artizanale — luminări, roți, furci și coase etc.), nepotrivite cu textele respective.

„Portrete contemporane”. Casa de Cultură a studenților din Tg. Mureș.

Acestor încercări formaliste, prezentate sub o falsă aureolă de teatru modern, experimentat, le-au dat o replică grăitoare atât montajele inspirate (care au dat, de fapt, tonul adevărat al Festivalului), cât și suita spectacolelor de teatru dramatic. În rindul acestor spectacole, la cea mai înaltă cotă a calității, s-au situat *Tinerete fără bătrînețe* de Eduard Govaal (Casa de cultură a studenților din Brașov), *Atentat la independență*, teatru-document de Radu Basarab (Institutul de învățământ superior din Sibiu), *Două ore de pace* de D. R. Popescu (Casa de cultură a studenților din Tg. Mureș), *Istoria ieroglifică*, după Dimitrie Cantemir (Facultatea de limbi germanice din București). Sprijinite pe texte de valoare, reprezentațiile respective au excelat prin prospețime, prin fantezie, prin umor sau gravitate lirică. Ele au impus, odată cu varietatea și soliditatea concepțiilor regizorale (aparținând fie unor harnici și talentați profesioniști, fie unor inimoși și pricepuți amatori), o întreagă armată de talente, individualități distincte, dotate cu inteligență și cu farmec, capabile să întruchieze frumos și simplu, cu gravitate sau cu sprințară ușurință, caractere viguroase, personaje de teatru vii, colorate, autentice. Ne vom aminti, astfel, cu plăcere, multă vreme, de Romulus Mihăileanu. El a interpretat cu sensibilitate, deopotrivă în accentele de umor, ca și în cele sobre, pe eroul Dorde din *Tinerete fără*

bătrînețe. Nu-l vom uita nici pe Radu Șerban, pentru desenul sugestiv cu care a creionat chipul cameleonului lui Cantemir, nici pe Anca Prisăcaru, care a dat viață, cu atîta sinceritate, Corinei din piesa lui D. R. Popescu, nici pe Gabriela Sîncerăian, ce ne-a convins că poate lua, într-un timp record, înfățișări nespuse de diferite.

Bucuroși să descoperim talentul și capacitatea portretistică a studenților și în celelalte piese ale autorilor noștri contemporani (M. R. Iacoban, Ion Băieșu, Leonida Teodorescu), nu ne-am putut ascunde regretul față de absența lucrărilor cu problematică specifică vieții tineretului și modului propriu de gândire al studențimii.

Alături de studenții amatori, s-au întrecut, la etapa republicană a „Cîntării României”, și studenții ce se specializează în teatru, de la cele două institute, „I. L. Caragiale” din București și „Szentgyörgyi Istvan” din Tg. Mureș. Au fost încununate cu premii spectacolele *Oedip salvat* de Radu Stanca (București), *Năpasta* de I. L. Caragiale și *1907*, în două limbi, română și maghiară (Tg. Mureș). A mai fost distins cu un premiu studentul Mihai Măniușu, regizorul montării *Oedip salvat*. Dar, despre locul și valoarea acestora în contextul teatral actual, într-un număr viitor.

Valeria Ducea

Săptămîna debuturilor în teatrul de păpuși

Examen reușit

Ca să nu seîrte prea rău în proza artistică, comparațiile sînt, adesea, plasate pe o placă rotundă, pivotantă și bine lustruită: expresia *mutatis mutandis*. Nu vom face excepție de la această regulă nescrisă și vom începe prin a susține că recenta Săptămîna a debuturilor în teatrele de păpuși (25—29 aprilie a.c.) a prilejuit manifestări vrednice a fi asemuite, *mutatis mutandis*, cu dificilele examene practice la care, cîndva, se supuneau calfele, sub ochii calzi, însă deloc înecetoși de duioșie, ai frunțașilor breslei. O anume severitate critică era, pe atunci, și este și în vremurile noastre, de dorit, mult superioară bunăvoinței formale, neangajante, în esență, față de tinerii confrăți hotărîți „să preia ștafeta”. Arta păpușărească a avut numai de cîștigat de pe urma acestei puneri în evidență a situației la zi din domeniul respectiv și, chiar dacă nu toate cele opt spectacole vizionate au dat satisfacție, bilanțul, consemnat și într-o dezbatere finală, este po-

zitiv: noi dramaturgi și noi regizori, noi scenografi și noi compozitori, noi actori-mînuitori răspund *prezent* la startul bunei speranțe.

Cei doi parametri principali, observați pe parcursul manifestărilor acestei Săptămîni — talentul și profesionalitatea noilor veniți — au oferit, firește, diagrame sinuoase. Mai întii, pentru că nu totdeauna distinețiile necesare au fost lesne de operat: de pildă, aplaudînd reușita unui spectacol ca *Sufletele*, delicat și elegant ca un desen filigranat și sprijinit pe nervurile unui umor foarte subțire, spectacolul realizat de Teatrul din Baia Mare, sub bagheta experimentatei regizoare Ildiko Kovacs, cum să separi laurii cuvenii lui Emanoil Enghel, debutant în dramaturgia păpușărească, autorul prelucrării unui basm (greoi) de Clemens Brentano? Invers, cum să apreciezi gradul de pregătire a actorilor-mînuitori (și subliniem jumătatea a doua a sintagmei) Lidia Crețu, Mihai Brumă